

Izvješće o strukturi FSC® sustava certifikacije

Verzija 3, ožujak 2019

1. Struktura sustava certifikacije

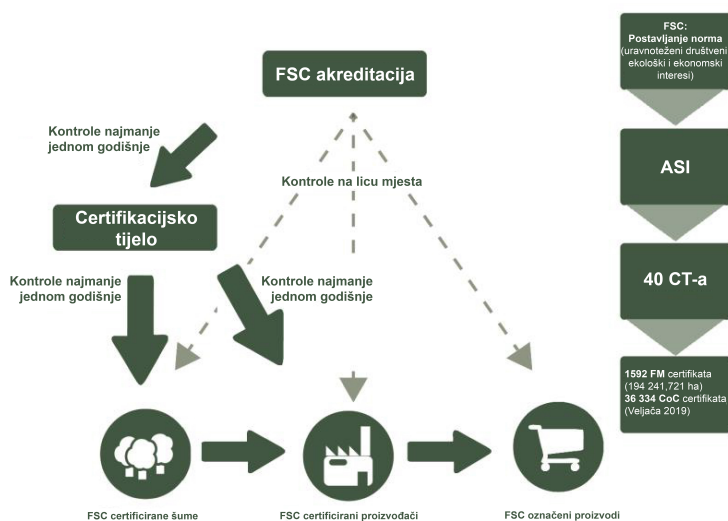
Forest Stewardship Council (FSC) postavlja norme za šumarske aktivnosti i upravitelje koji žele poštivati dobre prakse gospodarenja, te za proizvođače i trgovce šumskim proizvodima koji žele nabavljati materijale od certificiranih dobavljača i to kasnije komunicirati svojim kupcima. Stoga su razvijena dva seta norma:

- norme za gospodarenje šumama (FM), koje postavljaju pravila za sukladnost sa zahtjevima za odgovorno gospodarenje šumama za šumske djelatnike, i
- norme lanca sljedivosti (CoC) koje postavljaju zahtjeve za provjeru FSC certificiranih materijala i proizvoda duž proizvodnog lanca od šume do krajnjeg kupca/potrošača.

Poduzeća mogu nositi FM certifikat ili CoC certifikat ili oba. FSC sam ne izdaje certifikate, već koristi neovisnu certifikaciju "treće strane" za dobivanje nepristranih odluka o certifikaciji. Neovisna certifikacijska tijela (CT) provode godišnje FM i CoC audite i izdaju FSC certifikate.

FSC također definira postupke koje certifikacijska tijela moraju slijediti prilikom izvršavanja certifikacijskih audita i upravljanja kvalitetom. [FSC norma za akreditaciju](#) (FSC-STD-20-001) daje opća pravila i zahtjeve za CT-ove. Zajedno s drugim, specifičnijim normama (npr. za ocjenu FM-a, ocjenu CoC-a, konzultacije s dionicima i izvješća o certifikaciji FM-a), ova norma postavlja pravila i zahtjeve za procese FM i CoC audita, razdoblje valjanosti certifikata, učestalost audita, zahtjeve za audit grupne certifikacije i uključenosti dionika.

FSC® CERTIFIKACIJA I SUSTAV AKREDITACIJE

Slika 1: FSC certifikacija i sustav akreditacije

Kako bi se osiguralo poštivanje ovih pravila, CT-ovi moraju biti akreditirani od strane organizacije Assurance Services International (ASI)¹. Dakle, na isti način na koji CT-ovi provode godišnje kontrole nositelja certifikata (NC), ASI provodi godišnje kontrole CT-ova, putem uredskih i terenskih audita. ASI ima ugovor o uslugama s FSC-om i izvješćuje svako tromjesečje o svojim postignućima.

¹ Trenutni popis FSC akreditiranih certifikacijskih tijela i odgovarajući kontakt podaci su dostupni na ASI web-stranici: <http://www.asi-assurance.org/s/find-a-cab>

2. Popis norma koje se primjenjuju u sustavu akreditacije i certifikacije

FSC ima sustav normativnih dokumenata (politike, norme i postupci) koji se primjenjuju u procesima FM i CoC certifikacije. Ovaj odjeljak objašnjava najvažnije dokumente za FSC sustav, uz one koji su navedeni u prethodnom odjeljku.

FSC norma za akreditaciju postavlja pravila za CT-ove i obuhvaća sve primjenjive zahtjeve ISO 17065.

Uključivanje dionika je u srcu FSC-a, što znači da savjetovanje s dionicima mora započeti u fazi pred-ocjene FM certifikacije. CT-ovi moraju aktivno identificirati i pristupiti dionicima najmanje šest tjedana prije početka posjeta vezanih uz glavni audit, zatražiti njihova stajališta i mišljenja i dogovoriti sastanak s dionicima tijekom audita. Osim toga, dionici se mogu prijaviti za sudjelovanje u terenskim auditima FSC certifikacije kao vanjski promatrači, a pristup sažecima izvješća o FM certifikaciji ostvaruju putem baze podataka FSC certifikata (<http://info.fsc.org/>). To je regulirano normativnim dokumentima *Savjetovanje s dionicima za ocjene šuma (FSC-STD-20-006)* i *Sudjelovanje vanjskih promatrača u terenskim auditima FSC certifikacije i/ili ASI procjenama (FSC-PRO-01-017)*.

ASI najavljuje sve nadolazeće audite svojih akreditiranih CT-ova putem mailing liste i putem [ASI web-stranice](#), a dionici su pozvani komentirati izvođenje CT-a.

FSC-ov sustav rješavanja sporova (SRS) je reguliran dokumentom *Obrada pritužbi u FSC shemi certifikacije (FSC-PRO-01-008)*. Pridržava se ISO propisa i daje zainteresiranim stranama priliku da izraze bilo kakvu zabrinutost koju mogu imati u vezi s odlukama o certifikaciji, učinkom nositelja certifikata ili drugim aspektima FSC sheme. FSC potiče dionike da prvo pokušaju riješiti sporove neformalno kroz dijalog, prije podnošenja pritužbe ili apela. Ključno načelo FSC SRS-a je da se sporovi trebaju rješavati na najnižoj mogućoj razini, što znači između strana koje su izravno uključene u to pitanje. Tek kada rješavanje ne uspije na najnižoj razini, treba se uključiti sljedeća razina. To implicira da se pritužbe protiv nositelja certifikata prvo trebaju poslati tom nositelju. Ako podnositelj pritužbe nije zadovoljan odgovorom nositelja certifikata, pritužba se može povisiti na višu razinu i podnijeti CT-u koji je izdao certifikat. Na isti način se rješavaju i pritužbe protiv CT-a ili protiv ASI-a te se mogu povisiti na višu razinu prema ASI-u odnosno FSC-u. Kao posljedica toga, CT-ovi i ASI moraju imati vlastite SRS-ove i učiniti ih javno dostupnima. Postupci FSC SRS-a i online obrazac za podnošenje pritužbe su dostupni putem [web-stranice FSC-a](#).

FSC ima strukturiran proces razvoja, pregleda i revizije svojih normativnih dokumenata, kako je definirano u dokumentu *Razvoj i revizija normativnih dokumenata (FSC-PRO-01-001)*, te održava petogodišnji ciklus pregleda i revizije. Tijekom revizije politika, norma i postupaka uzimaju se u obzir sljedeće informacije: novo ili promijenjeno zakonodavstvo ili najbolja praksa; nove tehnologije ili znanstveno znanje; rezultati aktivnosti nadzora i ocjene od strane FSC-a i ASI-a, npr. implementacijski problemi, konkurentske prednosti ili prijetnje; procjena zahtjeva za promjenu; i postojeća tumačenja i napomene koje treba uključiti. Postupak revizije normativnih dokumenata s društvenim i ekološkim zahtjevima provodi radna skupina s uravnoteženom zastupljenošću gospodarskih, ekoloških i društvenih dionika, a uključuje niz savjetovanja s dionicima prije nego što se revidirani dokument pošalje Upravnom odboru FSC-a na formalno odobrenje.

FSC svake dvije godine provodi globalno istraživanje tržišta, postavljajući pitanja svim nositeljima certifikata s ciljem razumjevanja njihove percepciju o FSC-u ([Global market survey](#)). ASI provodi godišnje istraživanje sa svojim vlasnicima sustava norma i CT-ovima kako bi dobio povratne informacije o pružanju svojih usluga. Rezultati se koriste za poboljšanje sustava i prezentirani su na ASI web-stranici ([ASI Client Satisfaction Study](#)).

FSC je razvio plan upravljanja rizicima. FSC već koristi veliki broj strategija za smanjenje rizika: uključivanje dionika u upravljanje, postavljanje norma i auditi; javno dostupni sažeci izvješća o FM auditu; robustan sustav rješavanja sporova; stroga pravila za NC-ove koji žele promijeniti CT; nema mogućnosti snižavanja razine nesukladnosti; normativne napomene ili tumačenja norma u slučajevima sumnje kako bi se osigurala dosljednost između CT-ova; nema „brzih popravaka“ nalaza u auditima CT-a, nego se radi analiza temeljnih uzroka i učinkovitih korekcija za sve NC-ove CT-a; zaštita zaštićene oznake; te uvođenje novih tehnologija, poput ispitivanja vlakana i promatranja zemlje.

Pogledajte Prilog 1 za popis normativnih dokumenata koji se koriste u FSC sustavu.

3. Kompetencije zaposlenika

Dva normativna dokumenta, *FSC norma za akreditaciju (FSC-STD-20-001)* i nova procedura *Opći zahtjevi za FSC program obuke (FSC-PRO-20-004)* određuju zahtjeve za kvalifikaciju i obuku različitih kategorija zaposlenika CT-a. Svi auditori moraju imati odgovarajuću stručnu spremu i iskustvo, uspješno položen IRCA-registrirani tečaj ISO Management Standard Auditor ili ekvivalentni ISO 19011 tečaj, FM ili CoC tečaj za auditora u skladu sa zahtjevima FSC-a, te moraju sudjelovati kao pripravnici u najmanje četiri audita. Normativni zahtjevi također uključuju specifikacije o trenerima auditora i način na koji bi se trebala provesti početna obuka auditora. CT-ovi moraju imati program praćenja za ocjenjivanje svojih auditora koji se mora ocijeniti najmanje jednom u tri godine kroz witness audit. Zapisi o ocjenama rada moraju biti dostupni.

Osoba(e) iz odjela za donošenje odluka o certifikaciji unutar CT-a moraju biti kvalificirane kao auditori i imati razinu znanja i iskustva dovoljnu za procjenu procesa audita, izvješća o auditu i povezanih dokaza i preporuka koje je dao tim za audit.

ASI godišnje provodi brojne witness audite svakog CT-a. Svrha ovih witness audita uključuje promatranje učinka auditora i timova za audit. Zahtjevi FSC-a također daju specifikacije o sastavu timova za audit, uključujući tehničke stručnjake. ASI razmišlja o prelasku na certifikaciju zaposlenika, u skladu s ISO 17024, te je započeo s razvojem registra auditora i obuke u suradnji s FSC-om.

Kako bi se osiguralo da su CT-ovi svjesni najnovijeg razvoja, FSC se sastaje jednom godišnje s CT-ovima radi rasprave o nedavnim promjenama u FSC sustavu certifikacije. Ovo je prilika za obje strane da daju povratne informacije i razmijene najbolje prakse u vezi s aktualnim i kontroverznim pitanjima. Većina CT-ova također redovito organizira interne kalibracijske sastanke.

4. Audit

FSC NC-ovi podliježu sljedećem slijedu ocjena:

1. Pred-ocjena (za FM certifikate), kako bi se provjerio sustav upravljanja podnositelja zahtjeva i provela analiza nedostataka i javno savjetovanje.
2. Glavna ocjena, uključujući audit sustava upravljanja, terenski audit, intervju i savjetovanje s dionicima (za FM certifikate) i odluku o certifikaciji. Kad je odluka o certifikaciji pozitivna, certifikat se izdaje na petogodišnje razdoblje.
3. Godišnje nadzorne ocjene, uključujući desk audite, posjete lokaciji, intervju i savjetovanje s dionicima (za FM).
4. Ponovna ocjena nakon pet godina za ponovno izdavanje certifikata, slijedeći iste postupke kao i za glavnu ocjenu.

Norma za FSC akreditaciju (FSC-STD-20-001) zahtijeva da se nadzorni audit provode najmanje jednom godišnje, a mogu se provoditi i češće, ovisno o čimbenicima rizika kao što su: opseg i složenost poslovanja; intenzitet upravljanja resursima; rezultati procjene rizika u slučaju grupne certifikacije; ekološka osjetljivost izvora resursa; iskustvo i dosadašnja postignuća NC-a; broj i priroda svih nesukladnosti koje je utvrdilo CT; te broj i priroda svih pritužbi koje su podnijele zainteresirane strane.

Tim se audit se mora sastojati od kvalificiranog glavnog auditora, člana tima koji tečno govori jezik regije ili države ili tumača, i (za FM) jednog člana tima koji ima prebivalište u odgovarajućoj državi ili u obližnjoj državi sa sličnom šumskim uvjetima, ili (za CoC) jednog člana tima koji poznaje kritične karakteristike operativnih procesa koji se ocjenjuju u sklopu audita. Za odabir članova tima za audit postoji niz kriterija koji definiraju iskustvo koje auditori moraju imati u pogledu FM-a, te društvenih, ekoloških i ekonomskih pitanja. CoC audite i male ili manje složene audite može provoditi jedan glavni auditor.

Dijeljenje znanja od strane CT-a nije dopušteno tijekom procesa audita, ali je CT-u dopušteno objasniti svoje nalaze ili pojasniti zahtjeve normativnih dokumenata. Kako bi se osigurala nepristranost, CT ne izdaje propisane savjete i ne izvršava savjetovanje kao dio audita.

Nakon audita, glavni auditor sastavlja izvješće o auditu s podacima o certifikatu i opisom zatečene situacije. Izričito navodi sva zapažanja i nesukladnosti otkrivene tijekom audita. Za FM certifikate, izvješće o auditu mora pregledati najmanje jedan neovisni recenzent. CT određuje tijelo koje mora donijeti odluku o certifikaciji na temelju svih informacija povezanih s auditom, uključujući izvješće o auditu i komentare recenzenata (u slučaju FM certifikata). Certifikat će se izdati, održati ili obnoviti tek nakon što je CT donio pozitivnu formalnu odluku o certifikaciji, da nema značajnih nesukladnosti koje zahtijevaju korektivne mjere od strane podnositelja zahtjeva.

FSC sustav razlikuje male i velike nesukladnosti, definirane na sljedeći način:

- Mala ako: (a) je privremeni propust, ili (b) je neuobičajena/nesustavana, ili (c) su utjecaji nesukladnosti ograničeni u njihovoj vremenskoj i prostornoj dimenziji, i (d) neće rezultirati temeljnim neuspjehom u postizanju ciljeva relevantnih FSC kriterija ili nekog drugog primjenjivog certifikacijskog zahtjeva.
- Velika ako: sama ili u kombinaciji s daljnjim nesukladnostima, rezultira ili će vjerojatno rezultirati temeljnim neuspjehom: (a) u postizanju ciljeva relevantnih FSC kriterija, ili (b) u značajnom dijelu primijenjenog sustava upravljanja.

Ako se tijekom audita uoče nesukladnosti, NC-u se daje mogućnost da ih ispravi putem zahtjeva za korektivnom mjerom. Rok za ispravljanje malih nesukladnosti iznosi maksimalno jednu godinu, a za velike nesukladnosti tri mjeseca. Ako se tijekom audita uoči pet ili više velikih nesukladnosti, to će se smatrati potpunim raspadom sustava NC-a i certifikat će se odmah obustaviti.

Sve nesukladnosti se moraju riješiti korektivnom mjerom od strane NC-a. Ako CT odluči da nesukladnosti, male ili velike, nisu ispravno ispravljene u zadanom roku, male nesukladnosti bit će nadograđene u velike, a velike nesukladnosti će dovest do trenutne obustave certifikata. Nesukladnosti se objavljuju u javnim sažetim izvješćima FM certifikata u bazi FSC certifikata (<http://info.fsc.org/>).

FSC ima posebne zahtjeve za članove grupe koji žele dobiti grupnu certifikaciju. Razlikuje zahtjeve za grupu i zahtjeve za članove, ima pravila za unutarnji sustav upravljanja i zahtjeve za unutarnje praćenje od strane upravitelja grupe i za audit od strane CT-a, uključujući metodu uzorkovanja. Također postoji razlika između neuspjeha grupe i neuspjeha članova.

Za male ili niskointenzivno gospodarene šume (SLIMF) postoje blaži zahtjevi.

5. Akreditacija

Assurance Services International (ASI) je jedino tijelo za akreditaciju FSC-a i nudi međunarodnu akreditaciju (nadzor) "treće strane" na globalnoj razini. ASI je punopravni član ISEAL Saveza i održava sustav upravljanja kvalitetom u skladu s ISO/IEC 17011. FSC ne dopušta proxy akreditaciju, a ASI-jev postupak akreditacije navodi da se ASI neće oslanjati na rezultate akreditacija izdanih od strane drugih akreditacijskih tijela.

ASI-jev postupak akreditacije pruža uvjete da CT-ovi postanu i ostanu akreditirani. ASI provjerava imaju li podnositelji zahtjeva ovlaštene strukture i kapacitete za pružanje usluga certifikacije, te može obaviti preliminarni posjet uredu CT-a. Tijekom početne akreditacijske procjene, ASI-jev tim za procjenjivanje će provjeriti sukladnost CT-a s FSC-ovim zahtjevima za akreditaciju koji su relevantni za opseg akreditacije (npr. FM, CoC) i ASI-jevim zahtjevima za akreditaciju te druge postupke CT-a. Procjena uključuje procjenu sjedišta i odabranih lokacija, poput podružnica ili kooperanata, te najmanje jednu witness procjenu po području primjene akreditacije. ASI sastavlja izvješće o akreditaciji. Ako su uočene velike nesukladnosti, one se moraju ispraviti prije nego što se CT može akreditirati. CT će dobiti certifikat o akreditaciji s valjanošću od pet godina, nakon čega se mora poduzeti ponovna akreditacija. Nakon što je ASI akreditirao CT, provodi godišnje nadzorne procjene. ASI zakazuje svoje procjene na temelju analiza rizika i primjenjuje četiri različite vrste aktivnosti procjene: pregled dokumenata/stolno istraživanje, procjene ureda (ili podružnice), witness procjene i procjene sukladnosti.

ASI primjenjuje sustav koji nadilazi čistu akreditaciju. To uključuje, na primjer, terenske procjene (witness procjene i procjene sukladnosti), provjeru transakcija gdje se prodajni dokumenti slažu u cijelom opskrbnom lancu radi otkrivanja prijevara, te sustav incidenata, gdje se zapažanja dionika registriraju i prate, te se konačno mogu uzeti u obzir tijekom ASI-jevih procjena.

Na zahtjev FSC-a, ASI provodi dubinska istraživanja svojih nalaza procjene ili posebnih problema svih ili nekih CT-ova kako bi utvrdio razinu kompetencije i dosljednost uvjerenja (engl. assurance) u cijelom sustavu norma te identificirao slabosti u normativnom okviru. Ova istraživanja mogu biti potaknuta pritužbama ili kritikama dionika u vezi s određenim aspektima sustava certifikacije. Od ASI-a se također može zatražiti da pruži doprinos procesu revizije normativnog dokumenta.

6. Kontinuirano ispitivanje

FSC norma FSC-STD-50-001 regulira korištenje FSC zaštićenih oznaka na FSC certificiranim proizvodima, korištenje FSC zaštićenih oznaka za promoviranje FSC certificiranih proizvoda i promoviranje statusa poduzeća kao FSC NC-a. Nositelji certifikata moraju imati uspostavljen odobreni sustav upravljanja korištenjem zaštićenih oznaka ili podnijeti sve namjeravane upotrebe FSC zaštićenih oznaka svom CT-u na odobrenje. Nacionalni uredi FSC-a također provode tržišne provjere lažnih proizvoda. Pravna služba FSC-a odgovara na dojave i pritužbe o lažnim proizvodima i uslugama. FSC obavještava i surađuje s regulatornim odborima i vladinim agencijama prema potrebi za rješavanje slučajeva prijevare.

FSC potiče sve da prijave slučajeve moguće prijevare i kršenja zaštićenih oznaka putem [FSC web-stranice](#). FSC ima strategiju za zaštitu marke koja se fokusira na sprječavanje zloupotrebe zaštićenih oznaka. *Priručnik o zaštiti FSC zaštićenih oznaka* opisuje korake koje FSC poduzima u slučaju prijevare i povrede zaštićenih oznaka s ciljem rješavanja prijevare ciljanim pravnim radnjama. CT-ovi su odgovorni za osiguravanje da proizvodi s pogrešnom oznakom ne uđu na tržište. Ako se to ipak dogodi, Odjel za FSC zaštićene oznake će istražiti slučaj i utvrditi koje je korake potrebno poduzeti za održavanje ili ponovno uspostavljanje integriteta FSC sustava.

Prilog 1. Popis glavnih normativnih dokumenata koji se primjenjuju prilikom akreditacije i certifikacije

FSC i ASI normativni dokumenti se mogu preuzeti s web-stranica FSC-a i ASI-a. Dokumenti navedeni u nastavku napisani su na engleskom jeziku; većina FSC dokumenata je dostupna i na španjolskom jeziku na španjolskoj verziji FSC web-stranice.

- *Načela i kriteriji za gospodarenje šumama* (FSC-STD-01-001)
- *Kriteriji prihvatljivosti za SLIMF* (FSC-STD-01-003 V1-0)
- *Opći zahtjevi za FSC akreditirana certifikacijska tijela* (FSC-STD-20-001)
- *Savjetovanje s dionicima za ocjene šuma* (FSC-STD-20-006)
- *Ocjene gospodarenja šumom* (FSC-STD-20-007)
- *Dodatak ocjenama – Izvještaj o certifikaciji šume* (FSC-STD-20-007a FM)
- *Dodatak ocjenama – Javni sažeti izvještaj o certifikaciji šume* (FSC-STD-20-007b FM)
- *Ocjene lanca sljedivosti* (FSC-STD-20-011)
- *Norma za upravitelje grupa u grupama za gospodarenje šumama* (FSC-STD-30-005)
- *Norma za certifikaciju lanca sljedivosti više lokacija* (FSC-STD-40-003)
- *Norma za certifikaciju lanca sljedivosti* (FSC-STD-40-004)
- *Zahtjevi za korištenje FSC zaštićenih oznaka za nositelje certifikata* (FSC-STD-50-001)
- *Promotivno korištenje zaštićenih oznaka za organizacije koje nisu nositelji certifikata* (FSC-STD-50-002)
- *Politika za udruženje organizacija s FSC-om* (FSC-POL-01-004)
- *Razvoj i revizija normativnih dokumenata* (FSC-PRO-01-001)
- *Obrada pritužbi* (FSC-PRO-01-005)
- *Obrada pritužbi u FSC shemi certifikacije* (FSC-PRO-01-008)
- *Sudjelovanje vanjskih promatrača u terenskim FSC certifikacijskim auditima i/ili ASI procjenama* (FSC-PRO-01-017)
- *Prijenos FSC certifikata i sporazuma o licenci* (FSC-PRO-20-003)
- *Opći zahtjevi za FSC program obuke* (FSC-PRO-20-004)
- *Postupak o derogaciji pesticida* (FSC-PRO-30-001)

- *Priručnik za kvalitetu* (ASI-POL-10-100)
- *Postupak akreditacije* (ASI-PRO-20-101)
- *Postupak za apele* (ASI-PRO-20-103)
- *Postupak za pritužbe* (ASI-PRO-20-104)
- *Postupak nadzora i uzorkovanja* (ASI-PRO-20-105)
- *Nalazi procjena* (ASI-PRO-20-105)
- *Witness procjena i procjena sukladnosti* (ASI-PRO-20-111)
- *Raspored procjena* (ASI-INF-20-108)